

Regionaal- ja
Põllumajandusministeerium
info@agri.ee

Teie 12.02.2025 nr REM/25-0164/-1K

Meie 06.03.2025 nr 2-3/579

**Põllumajandusministri 11. märtsi 2015. a
määruse nr 24 „Müügi pakendisse
pakendamata toidu toidualase teabe esitamise
nõuded“ kooskõlastamine märkustega**

Austatud Piret Hartman

Esitasite kooskõlastamiseks põllumajandusministri 11. märtsi 2015. a määruse nr 24 „Müügi pakendisse pakendamata toidu toidualase teabe esitamise nõuded“ muutmise eelnõu, millega muu hulgas pannakse tootlustusettevõtjatele kohustus näidata tootlustusettevõttes füüsilisel vahendil liha päritoluriiki.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastab eelnõu ainult järgnevate märkustega arvestamise korral:

1. Jätta eelnõust välja § 1 punktis 3 ja 4 toodud muudatusettepanekud, mille kohaselt lisandub tootlustusettevõtjatele kohustus tuua edaspidi tarbijale välja info toidu koostisosana kasutatud värsked, jahutatud ja külmutatud veise-, sea-, kitse-, lamba- ja kodulinnuliha ning nendest valmistatud hakkliha puhul selle looma kasvatamise riigi kohta, kellelt on liha saadud. Info tuleb esitada füüsilise vahendi kaudu.

Esmalt märgime, et on arusaamatu, millist probleemi antud muudatusega lahendada soovitakse. Eelnõus on välja toodud küll muudatuse eesmärk – parendada toidukeskkonda, muuta tarneahelad läbipaistvamaks ning suurendada tarbijate eelistust kodumaise liha järele –, kuid probleemi kirjeldus puudub. Ei ole selge kas, mis ja kui suur probleem meil täna sellega on.

Väga olulisena märgime aga, et selline ettepanek on vastuolus aastateks 2024-2027 sõlmitud koalitsioonilepinguga, milles on ühe suure eesmärgina kokkulepitud ettevõtete bürokraatia vähendamine. Muudatusega kasvab aga ettevõtjate bürokraatia ja halduskoormus oluliselt. Seejuures on tegemist asjatu koormusega, mis tegelikult seatud eesmärki ei teeni ning on seega ebasobiv meede.

Tarbijal on ka täna võimalik saada teavet liha päritolu kohta. Tarbijal on õigus vastavat infot teenindajalt küsida. Teabe avaldamine füüsilisel andmekandjal ei muuda tarbija jaoks oluliselt midagi. Pelgalt teabe avaldamine justnimelt füüsilisel andmekandjal (menüüs) ei muuda tarbija eelistusi ega suurenda eestimaise liha kasutamist tootlustusettevõtetes. Eestimaise liha kasutamine sõltub suuresti ka sellest, millise riigi liha on hulgimüüjatel pakkuda ning milline on parasjagu just soodsaim hind. Arvestada tuleb ka sellega, et kuigi paljud eestlased eelistaksid kodumaist liha, siis enamjaolt saab määravaks selle hind, kuivõrd kodumaine tooraine (liha) on kallim. Usume, et praeguses keerulises majanduslikus olukorras on tarbija jaoks määravaks siiski hind, mitte tooraine

päritolu.

Lisaks leiame, et kui toitlustusettevõtte kasutab toorainena just eestimaist liha, siis on ettevõtte ise üldjuhul motiveeritud seda teavet menüüs välja tooma, kuivõrd tegemist on konkurentsieelisega.

Kõnealune muudatus võib olla eriti koormav nende ettevõtjate jaoks, kes ostavad toorainet hulgimüüjatelt, kus lihapäritolu võib ka päevade lõikes erineda. See loob olukorra, mil vastavat infot tuleb näiteks menüüs või muul füüsilisel vahendil sageli muuta.

Eeltoodust lähtuvalt leiame, et planeeritavad muudatused ei taga kuidagi eelnõuga seotud eesmärki suurendada kodumaise liha tarbimist, kuid suurendab põhjendamatult toitlustusettevõtete halduskoormust ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium vastavat muudatust ei toeta.

2. Lisaks palume kaaluda, kas antud eelnõu osas tuleb läbida ka tehnilise normi teavitamisprotseduur.

Juhime tähelepanu ka sellele, et eelnõus sisalduvad andmete esitamise nõuded toidu või joogi kohta on tehnilised normid direktiivi 2015/1535 tähenduses. Direktiivi artiklis 1.1.c on sätestatud, et tehniline spetsifikatsioon on dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta. Eelnõus sätestatud teabe esitamist käsitlevad kohustused on direktiivi tähenduses toote märgistamist puudutavad nõuded.

Eksitav on seletuskirja lause, et eelnõu ei sisalda toodet ja toote turustamist mõjutavat tehnilist normi, mistõttu ei ole kohustust teavitada eelnõust Euroopa Komisjoni ja Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriiki toote nõuetele vastavuse seaduse § 43 kohaselt. Seletuskirjas on samas mitmes kohas näitena selgelt välja toodud, et kavandatavatel meetmetel võib olla mõju toote turustamisele:

- a) toidu koostisosana kasutatud liha puhul looma kasvatamise riigi näitamine võib soodustada Eesti tarbijate seas kodumaise liha järele nõudluse suurenemist;
- b) päritoluteabe esitamise nõue võib avaldada positiivset mõju kodumaise sealiha järele nõudluse suurenemisele. Kodumaise liha järele nõudluse ja tarbimise suurenemisega toetatakse kodumaise toidu tootmist ning võimaldatakse luua uusi töökohti, mis edendaks maapiirkondade arengut ja majanduskasvu, aga ka sotsiaalset kaasatust.

Seega, eelnevat arvesse võttes, tuleks käesoleva eelnõu puhul kaaluda ka direktiiviga 2015/1535 ette nähtud tehnilise normi teavitamisprotseduur. Seejuures otsustas Euroopa Kohus kohtuasjas C-194/94: CIA Security International (EU:C:1996:172, punktid 54 ja 55), et teavitamisdirektiivi tuleb tõlgendada nii, et selle kohaselt muudab teavitamiskohustuse rikkumine asjaomased tehnilised eeskirjad kohaldamatuteks. Isikud saavad direktiivile tuginedes pöörduda riikliku kohtu poole, mis peab keelduma sellise riikliku tehnilise eeskirja kohaldamisest, millest ei ole direktiivi kohaselt teavitatud.

Tehnilisest normist ei pea teavitama, kui see tuleneb EL õigusaktist. Kui EL õigusakt jätab liikmesriikidele võimaluse viia ellu erinevaid poliitikaid, siis samas tuleks tehnilisest normist teavitada. Kui liikmesriigi õigusaktist tuleks teavitada mitme EL õigusakti alusel, on tehnilise normi teavituse raames võimalus katta ka teisi teavituskohustusi. Nii on tehnilise normi teavituse koostamisel liikmesriikidele antud spetsiaalselt võimalus teavitada ka nendest meetmetest, mis kuuluvad teavitamisele EL määruse 1069/2011 artikkel 44 raames. See on välja toodud vastavas teatise vormis.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister

Mari-Liis Aas
+372 625 6459 Mari-Liis.Aas@mkm.ee
Kristina Jerjomina
+372 625 6420 Kristina.Jerjomina@mkm.ee
Karl Stern
+372 625 6405 Karl.Stern@mkm.ee